

**ЗАДАНИЕ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ОБХВАТА И
СЪДЪРЖАНИЕТО НА ДОКЛАД ЗА ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА
НА**

**проектите на Програма за трансгранично сътрудничество 2021-2027,
съфинансирана по Инструмента за предприсъединителна помощ, между
Република България и Република Турция и Териториална стратегия за
интегрирани мерки**

*(съгласно чл.19а на Наредбата за условията и реда за извършване на
екологична оценка на планове и програми и чл. 86, ал.3 на Закона за опазване
на околната среда)*

Възложител: Министерство на регионалното развитие и благоустройството

2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ	5
II. ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНТАКТ С ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ	6
1. <i>Име, седалище и единен идентификационен номер на юридическото лице</i>	6
2. <i>Пълен пощенски адрес</i>	6
3. <i>Телефон, факс, E-mail</i>	6
III. ЗАДАНИЕ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ОБХВАТА И СЪДЪРЖАНИЕТО НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА.....	7
1. <i>Описание на съдържанието на основните цели на ПТГС и ТСИМ г. и връзка с други съотносими планове и програми.....</i>	7
1.1. <i>Основание за изготвяне на ПТГС и ТСИМ</i>	7
1.2. <i>Основни цели и предвиждания на ПТГС и ТСИМ</i>	8
1.3. <i>Алтернативи за ПТГС и ТСИМ</i>	20
1.4. <i>Връзка на ПТГС и ТСИМ с други съотносими планове, програми и стратегии</i>	20
2. <i>Текущо състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на ПТГС и ТСИМ</i>	24
2.1. <i>Текущо състояние на околната среда</i>	24
2.2. <i>Евентуално развитие на околната среда без прилагането на ПТГС и ТСИМ.....</i>	36
3. <i>Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати с реализацията на ПТГС и ТСИМ</i>	36
4. <i>Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към ПТГС и ТСИМ включително отнасящите се до райони с особено екологично значение, като защитените зони по Закона за биологичното разнообразие.....</i>	37
5. <i>Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към ПТГС и ТСИМ и начин, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на програмата и стратегията</i>	37
6. <i>Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, в т.ч. и трансгранични въздействия върху околната среда в други държави</i>	37
7. <i>Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на ПТГС и ТСИМ върху околната среда и човешкото здраве.....</i>	38
8. <i>Мотиви за избор на разглежданите алтернативи.....</i>	39
9. <i>Методи за извършване на екологичната оценка, използвана нормативна база и документи и трудности при събиране на необходимата за това информация</i>	39
10. <i>Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ПТГС и ТСИМ.....</i>	43

<i>11. Заключение на екологичната оценка</i>	<i>43</i>
<i>12. Справка за резултатите от проведените консултации в процеса на изготвяне на ПТГС и ТСИМ и извършване на екологичната оценка.....</i>	<i>43</i>
<i>13. Нетехническо резюме на екологичната оценка.....</i>	<i>44</i>
<i>14. Приложения към доклада за екологична оценка.....</i>	<i>44</i>

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БПК₅	Биологична потребност от кислород - кислород, консумиран в литър проба при постоянна температура от 20°C в продължение на 5 дни инкубационен период
ГКПП	Граничен контролно-пропускателен пункт
ДЕО	Доклад за екологична оценка
ЕО	Екологична оценка (Стратегическа екологична оценка по смисъла на Директива 2001/42)
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИСЦ	Интеррег специфична цел
КАВ	Качество на атмосферния въздух
ММСП	Микро, малки и средни предприятия
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МСП	Малки и средни предприятия
Наредба за ЕО	Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми
НО	Национален орган
НПО	Неправителствени организации
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ПАВ	Полициклични ароматни въглеводороди
ПоМ	Програма от мерки
ПТГС	Програма за трансгранично сътрудничество
ПУРБ	План за управление на речните басейни
ПУРН	План за управление на риска от наводнения
УО	Управляващ орган
ФПЧ	Фини прахови частици

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Заданието за обхват и съдържание на Доклада за Екологична оценка (ДЕО) на проектите на Програма за трансгранично сътрудничество 2021-2027 (ПТГС), съфинансирана по Инструмента за предприсъединителна помощ, между Република България и Република Турция и Териториална стратегия за интегрирани мерки (ТСИМ) е изготвено в рамките на процедурата по екологична оценка (ЕО), в изпълнение на изискванията на чл. 19а от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* (Наредбата за ЕО). Заданието е съобразено с указанията в писмо на Министерство на околната среда и водите (МОСВ) с изх. № ЕО-16/29.06.2021 г., с което Министърът на околната среда и водите е определил да се извърши задължителна екологична оценка на проектите на ПТГС и ТСИМ.

Целта на настоящото **Задание за обхват и съдържание на ДЕО** е да предложи обхват и съдържание на ДЕО, по които заинтересованите страни могат да направят предложения, бележки и препоръки. Получените становища ще бъдат отразени/изпълнени при изготвянето на ДЕО, с което ще се гарантира постигането на целите на процедурата по ЕО за интегриране на екологичните съображения в проектите на програма и стратегия и опазването на околната среда и човешкото здраве при прилагането им.

Съобразно чл. 19, ал. 1, ал. 3 и ал. 4 от Наредбата за ЕО, през различните фази на подготовка на ПТГС и ТСИМ и ЕО, Възложителят следва да проведе консултации с обществеността, заинтересованите органи и трети лица, които могат да бъдат засегнати от реализирането на програмата и стратегията, с цел получаване и съобразяване на техните становища и бележки, по *схема за провеждане на консултации*, която е изготвена като отделен документ.

На територията на Република България Заданието за обхват и съдържание на ДЕО се предоставя за консултации от МРРБ на *Министерство на околната среда и водите (МОСВ)* – съгласно чл.19а, т.1 от Наредбата за ЕО, *Министерство на здравеопазването (МЗ)* – съгласно чл.19а, т.2 от Наредбата за ЕО и на *обществеността, останалите заинтересовани органи и трети лица, определени в схемата за провеждане на консултации* – съгласно чл.19а, т.3 от Наредбата за ЕО.

Заданието за обхват и съдържание на ДЕО се предоставя от Министерство на регионалното развитие и благоустройството, в качеството му на Управляващ орган (УО) по програмата, на Националния орган (НО) по ПТГС и ТСИМ – Министерство на Външните работи - Дирекция по въпросите на ЕС - Република Турция, за провеждане на консултации в партниращата страна по програмата и стратегията.

II. ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНТАКТ С ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ

1. Име, седалище и единен идентификационен номер на юридическото лице

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

2. Пълен пощенски адрес

гр. София 1000, ул. „Св. Св. Кирил и Методий“ № 17-19

3. Телефон, факс, E-mail

Лице за връзка: Десислава Георгиева – Директор на дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“

Телефон: 02/9405 488

E-mail: D.G.Georgieva@mrrb.government.bg

III. ЗАДАНИЕ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ОБХВАТА И СЪДЪРЖАНИЕТО НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА

Заданието за определяне на обхвата и съдържанието на ДЕО е изготвено при съобразяване на изискванията на чл. 86, ал. 3 от *Закона за опазване на околната среда* и указанията в писмо на МОСВ с изх.№ ЕО-16/29.06.2021 г.

Докладът за екологична оценка (ДЕО) ще бъде изготвен в следните структура, обхват и съдържание:

1. Описание на съдържанието на основните цели на ПТГС и ТСИМ г. и връзка с други съотносими планове и програми

1.1. Основание за изготвяне на ПТГС и ТСИМ

Изготвянето на програмите за трансгранично сътрудничество се основава на първо място на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (*Общ Регламент*) и за Регламент (ЕС) 2021/1059 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно специалните разпоредби за цел „Европейско териториално сътрудничество“ (*Interreg*), подкрепяна от Европейския фонд за регионално развитие и инструменти за външно финансиране (*Интеррег Регламент*).

На национално ниво водещи документи са изготвянето на програмите са:

- Проект на **Споразумение за партньорство**, съдържащ списък на програмите по Интеррег;
- **Решение № 196 на Министерския съвет от 11 април 2019 г.** за одобряване на Анализ на социално-икономическото развитие на България 2007-2017 г. за определяне на националните приоритети за периода 2021-2027 г., на списък с целите на политиките, които да бъдат подкрепени през програмен период 2021-2027 г., и на списък с програми и водещи ведомства за разработването им, с което Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) е определено за водещо ведомство за разработването на програмите по цел *Европейско териториално сътрудничество (Interreg) 2021 – 2027 г.*;

- *Постановление № 142 на МС от 2019 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете на ЕС за програмен период 2021-2027 г.*

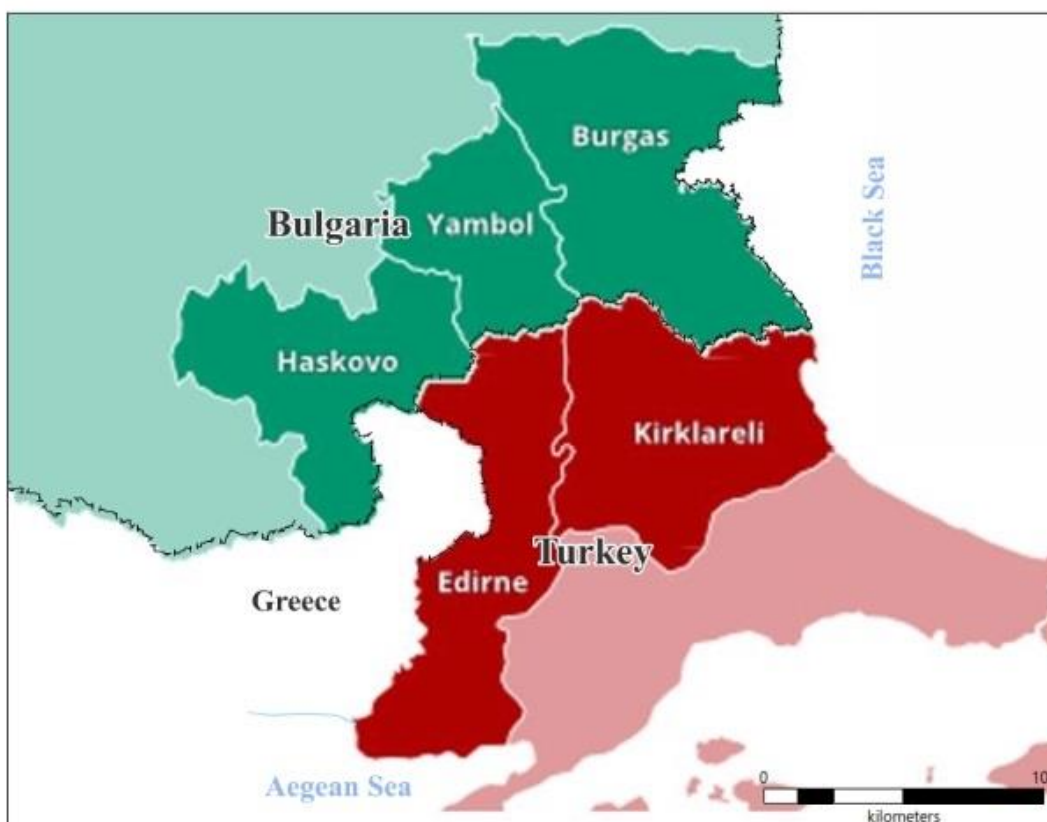
ПТГС и ТСИМ се финансират от Европейския съюз със средства по Инструмента за предприемчивостна помощ.

МРРБ е УО по двустранните програми Интеррег за трансгранично сътрудничество между Република България и съответно Република Сърбия, Република Турция и Република Северна Македония.

1.2. Основни цели и предвиждания на ПТГС и ТСИМ

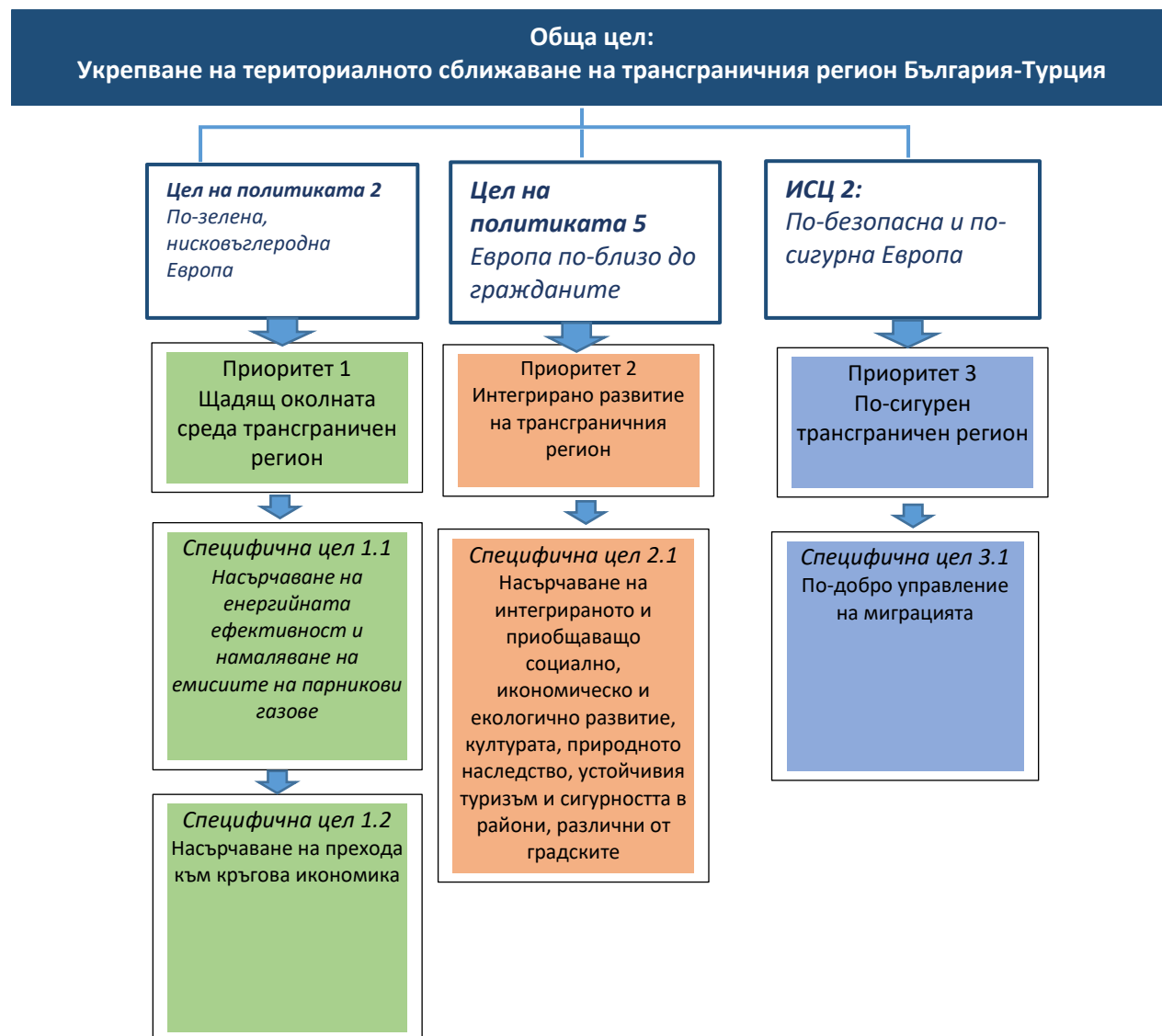
А. ПТГС 2021-2027 г. между Република България и Република Турция е с географски обхват:

- *Република България: 3 NUTS III области: Бургас, Хасково и Ямбол;*
- *Република Турция: 2 NUTS III райони: Одрин и Къркларели*
-

Фигура № 1.2-1 Териториален обхват на ПТГС 2021-2027 г. между Република България и Република Турция

Програмата идентифицира следните **Обща цел**, **Цели на политиката** (от Общ Регламент) и свързани с тях **Приоритети**, **Специфични цели** и **Дейности/Инвестиции**, обект на подкрепа:

Фигура № 1.2-2 Тематична концентрация на ПТГС 2021-2027 г. между Република България и Република Турция

Съдържанието на **приоритетите** е както следва:

Приоритет 1: Щадящ околната среда трансграничен

Цел на политиката 2: „По-зелена, нисковъглеродна Европа“

Специфична цел 1.1: „Насърчаване на енергийната ефективност и намаляване на емисиите на парникови газове“

Видове дейности/инвестиции, обект на подкрепа:

- Инвестиции за намаляване на емисиите на парникови газове и потреблението на енергия през целия жизнен цикъл на промишлеността;
- Разработване и въвеждане на интелигентни енергийни системи, при които използването на възобновяеми енергийни източници заема централно място (в съответствие с Директива 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници);
- Разработване на нови технологични решения и енергийни мощности;

Целеви групи:

Държавни органи, Съществуващи и новосъздадени ММСП, НПО, Академични институции, Физически лица

Бенефициери:

ММСП

Цел на политиката 2: „По-зелена, нисковъглеродна Европа“

Специфична цел 1.2: „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“

Видове дейности/инвестиции, обект на подкрепа:

- Разработване на по-дълготрайни, както и подходящи за повторна употреба, ремонт и рециклиране, продукти;
- Подобряване на технологичната инфраструктура на избрани сектори с цел постигане на целите за кръгово потребление;
- Разработване на нови бизнес модели, основани на отдаване под наем и споделяне на стоки и услуги (т.нар. модели „продукт като услуга“)
- Разработване на кръгови бизнес модели за подпомагане на създаването на тясна регионална верига за създаване на стойност¹ чрез използване на модели на сътрудничество B2B, B2C и C2C;

¹ Веригата на стойността е верига от дейности, по която продуктите преминават последователно, като след всяка дейност повишават стойността си. Системата за създаване на стойност на фирма, работеща в даден отрасъл, обхваща веригите на стойността на доставчиците, на самата фирма, на каналите за дистрибуция и на потребителя на продукцията.

- B2B (business-to-business) - юридически лица, които работят не за крайния обикновен потребител, а за други такива компании, тоест за друг бизнес;
- B2C (business-to-consumer) - търговия на дребно - продажбата на стоки и услуги на крайни потребители за лично потребление
- C2C (consumer-to-consumer) - схема за електронна търговия между крайни потребители (клиенти), при която купувачът и продавачът не са предприемачи в юридическия смисъл на думата. Обикновено, в такива търговски взаимоотношения участва и трета страна – посредник, която организира електронна търговска платформа, например интернет-аукцион, сайт с обявления за покупко-продажби и др.

- Разработване на кръгови бизнес модели, решения и продукти на биологична основа
- Подкрепящи мерки за споделяне на знания, методология на проектиране, иновационни лаборатории/центрове, групиране в клъстери като подходи за насърчаване на кръгови продукти и кръгови производствени процеси;
- Разработване на регионални практики за сертифициране, които компенсират регионалните продукти въз основа на техните различни показатели за устойчивост, влияние върху околната среда и потенциал за кръгово потребление

Целеви групи:

Държавни органи, Съществуващи и новосъздадени ММСП, НПО, Академични институции, Физически лица

Бенефициери:

ММСП

Приоритет 2: Интегрирано развитие на трансграничния регион

Цел на политиката 5: „Европа по-близо до гражданите“

Специфична цел: „Насърчаване на интегрираното социално, икономическо и екологично развитие, културното наследство и сигурността в райони, различни от градските“

В рамките на Приоритет 2, за прилагане на *Цел на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите“*, е предвидено разработването на **Териториална стратегия за интегрирани мерки (ТСИМ)**, която да адресира мерките (идентифицираните допустими дейности за подкрепа по програмата) по конкретни териториални нужди.

Интегрираният подход за посрещане/адресиране на нуждите и потенциалите на територията в разработваната ТСИМ се проявява в три основни аспекта:

- територия, дефинирана на базата постигане на устойчиви резултати по отношение на общи нужди и потенциали за развитие;
- участие на широк кръг партньори в целия процес на изготвяне, обсъждане, приемане и реализиране на стратегията.
- изведен пакет от взаимосвързани и допълващи се (интегрирани) мерки, на базата на тясна координация на различните публични политики съобразно местните специфики, отговарящ на местните нужди и потенциали за развитие и носещ обща полза за партньорите и региона.

Чрез **ТСИМ** ще даде приоритет на подкрепата за някои проекти/действия/дейности пред други – описани са по-долу при описанието на ТСИМ.

Целеви групи:

Гражданско общество, местни/регионални органи и власти, регионални структура на централната администрация, НПО, изследователски, академични, обучителни и социални институции, МСП, резиденти, туристи.

Бенефициери:

Ще бъдат известни на по-късен етап, но като цяло това са местни / регионални органи и власти, регионални структури на централните публични власти, НПО, академични, обучителни и социални институции, МСП

Приоритет 3 По-сигурен трансграничен регион

Интерег специфична цел (ИСЦ) 2: „По-безопасна и по-сигурна Европа“

Специфична цел „По-добро управление на миграцията“

Видове дейности/инвестиции, обект на подкрепа по изведените специфични цели:

- Провеждане на обучения на персонала, обмен на опит и добри практики с цел подобряване на институционалното сътрудничество
- Съвместно прилагане на мерки за наблюдение, оперативни и разследващи дейности чрез иновативни методи и технологии в градските и крайградските

райони на трансграничния регион (включват се доставки на оборудване и обучения).

- Доставка на специализирано оборудване за подобряване на техническите възможности на органите по проекта (стратегически проект, свързан с повишаване на капацитета и сътрудничеството на правоприлагащите органи на териториите на областите Хасково, Бургас и Ямбол, провинции Одрин и Къркларели в областта на управлението на миграцията за осигуряване на безопасна и по-сигурна Европа.)

Целеви групи:

Мигранти и лица, търсещи убежище; Публични органи и доставчици на услуги; Граждани; Местни икономически оператори; Правоприлагащи органи

Потенциални бенефициери:

Областните дирекции на МВР в Хасково, Бургас и Ямбол и полицейското управление в провинции Одрин и Къркларели

Потенциален партньор:

ГД „Митническо правоприлагане“ на Министерството на търговията, Турция

Б. ТСИМ 2021-2027 между Република България и Република Турция

ТСИМ определя **Визията** на ПТГС, **стратегическа цел, специфични цели** (описани и по-горе към **Приоритет 2** на ПТГС) и **мерки**.

Визия: Територията на програмата за трансгранично сътрудничество между България и Турция – място, където трансграничното сътрудничество има значение и чрез интегриран отговор на местните нужди и реализиране на местния потенциал, допринася за балансираното териториално развитие на региона.

Визията дефинира желаната роля на стратегията като част от организираното прилагане на политики за устойчиво социално-икономическо развитие на територията.

Визията ще бъде постигната чрез използването на балансиран и ориентиран към териториалните нужди интегриран подход, ключов за постигане на цялостен кумулативен ефект.

Идентифицираните ключови (приоритетни) области на намеса дават основата за определяне на стратегическите цели, а те на свой ред – на специфичните цели на стратегията.

Специфичните цели са базата за определяне, в тясна обвързаност с конкретните нужди и потенциали и приоритетните мерки от по високо ниво, на мултисекторен пакет от мерки (интегрирани мерки). За целта ще бъде осигурено прилагането на необходимия минимум териториално фокусирани интервенции в различните области.

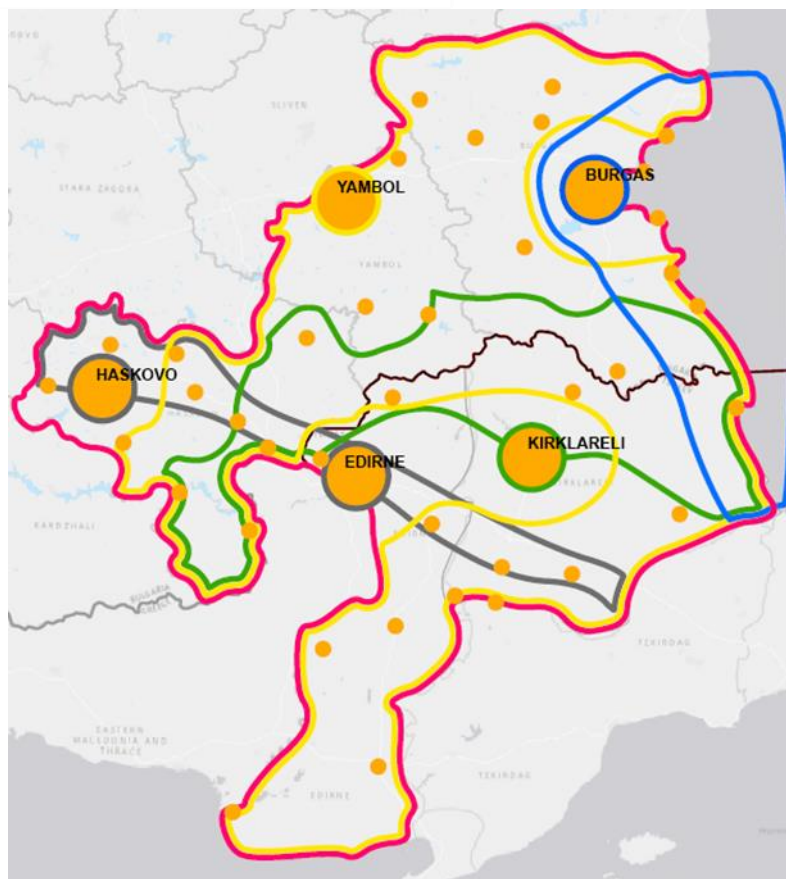
В основата на териториалната обвързаност на интегрираните в мултисекторен пакет мерки стои целта да се отговори на идентифицираните нужди, като се укрепи полицентричния модел на развитие и по този начин да се намалят пространствените дисбаланси. Приоритетите на Териториален дневен ред 2030, адаптирани към контекста в националните и регионални стратегически документи, определят решаваща роля на полицентричните мрежи от градове като двигатели на икономическото и социално развитие. Подчертава се значението на малките и средни градове за „регионалните икономическо развитие, социалното благосъстояние и адекватния достъп до услуги“ на местно ниво.

Ядрото на полицентричната мрежа в разработваната територия се състои от пет големи градски центъра (Бургас, Ямбол, Хасково, Одрин, Лозенград) и свързващите ги урбанистични оси. Около това ядро е развита мрежата от по-малки центрове с общински и надобщински функции.

Територията в географския обхват на Стратегията се характеризира с общи нужди и потенциали за развитие и по същество представлява функционална зона, но един по-задълбочено обвързан със спецификите на местния контекст („tailor-made“) подход за интервенции позволява в нея да се открият **Зони за интензивна намеса** (Intensive intervention zones). В техния обхват по-интензивното прилагане на някои от интегрираните мерки в общия пакет се очаква да даде по-добър резултат и да донесе по-осезаема полза и за цялата територия. По този начин, предвидените и прилагащи се в цялата функционална зона (functional area), за която се разработва Стратегията, мерки повишават не само своята ефективност, но и ефективността на пакета от интегрирани мерки като цяло.

Спецификите на местния контекст определят дефинирането на шест такива зони (**Фигура 1.2-3**). Всяка от тях съдържа и поне един център за развитие от по-високо ниво (голям град) и по този начин е свързана с ядрото на полицентричната мрежа. Тази връзка освен пространствено има и функционално измерение – в големите и по-развити градове по-лесно се постигат резултати в областта на новите технологии (зелени, кръгови, цифрови) и там е най-вероятно да се направят първите стъпки и да се даде тласък в развитието на цялата територия.

Зоните се наслагват една върху друга/взаимно се пресичат. Различните градове и териториите около тях попадат едновременно в няколко различни зони, което определя техния профил от гледна точка на интензивността на различните интервенции/мерки.

Легенда:

- Цялата функционална зона (цялата територия на стратегията)
- Зона на градски центрове от високо ниво (ядрото от пет големи града)
- Зона на центрове от общинско и надобщинско ниво (малките и средни градове, които да контрабалансира развитието на големите градове от ядрото)
- Зона на активна транспортна комуникация (основната транспортна артерия през границата),
- Зона на взаимодействия земя-море (устойчиво развитие в морското пространство)
- Зона на Европейски зелен пояс (засилена роля на опазване на биоразнообразието)

Фигура № 1.2-3 Идентифицирани зони за интензивна намеса в ТСИМ 2021-2027 г. между Република България и Република Турция

Стратегическа цел 1: Постигане на устойчив икономически растеж, базиран на повишаване конкурентоспособността на местната икономика, дигитална и зелена трансформация

Специфична цел 1.1: Повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и подобряване на бизнес средата

Мярка 1.1. Насърчаване на предприемачеството, съвместните действия (инициативи, програми и проекти), развитието на индустриални зони, технологичното

обновяване, участието на чуждестранните пазари, използването на разнообразни възможности за финансиране, участието в европейски и национални програми, развитието на иновативни идеи за продукти и услуги и такива с висока добавена стойност.

- Зона за намеса: Цялата функционална зона
- Зона за интензивна намеса: Зона на центровете от общинско и надобщинско

НИВО

Съответни нужди и потенциал за развитие:

- Насърчаване развитие на предприемаческата екосистема на региона и насърчаване на предприемачеството като цяло, както и интервенции за повишаване привлекателността на зоната за ТГС за чуждестранни преки инвестиции са наложителни, като политики в дългосрочен план;
- Подобряване културата на сътрудничество между МСП, включително за участие в програми и решаване на общи предизвикателства, както и изграждане на положително отношение към различни възможности за финансиране е важно условие за тяхното успешно развитие във високо конкурентна среда;
- Потребност от оказване на съдействие за решаване на специфичните проблеми при семейните МСП (получаване на адекватна квалификация, планиране и управление процеса по наследяване и др.);
- Насърчаването появата и развитието на нови идеи за продукти и услуги предлагани от МСП е наложително от гледна точка на тяхното развитие;
- Свободния пазар изисква непрекъснато технологично обновяване на МСП, свързано с нови знания и умения, машини и програмни продукти;
- Продължаване постепенното и устойчиво развитие на МСП в сектор „Преработваща промишленост“;
- Наличие на неоползотворен потенциал за развитие чрез създаване на индустриални зони;
- Активиране потенциала за развитие на местното занаятчийство, чрез адаптирането му спрямо съвременните пазари;
- Значителният принос за БВП на МСП и големият брой заети в тях определят сериозния потенциал на мерките свързани с развитие на МСП, да окажат широк положителен ефект върху икономиката като цяло;
- Развитието на МСП в сферата на ИКТ предоставя възможност за създаване на продукти с висока добавена стойност;
- Значителният брой на МСП и разнообразието от сфери, в които оперират, крие потенциал за повишаване конкурентоспособността на МСП чрез съвместното им участие в общи инициативи и проекти;
- Идентифициране на България като основен външнотърговски партньор на вилает

Одрин създава потенциал за съвместни действия в трансграничното сътрудничество свързани с износа и съответно вноса;

- Нужда от насърчаване на предприемачите в МСП да се ангажират с повишаване квалификацията на своите служители;
- Добре развитата образователна инфраструктура в зоната на ТГС има потенциала да свърже професионалното обучение и нуждите на бизнеса в дългосрочен план
- Необходимост от подкрепа/повишаване на компетентността за участие на МСП по европейски и национални програми за финансиране и подобряване на квалификацията, свързана с изследвания, планиране и износ на МСП;
- Необходимост от снабдяване на МСП с актуална информация относно пазари, технологии, суровини, иновации и програми за финансиране.

Специфична цел 1.2: Повишаване степента на дигитализация и климатична неутралност на местната икономика

Мярка 1.2. Трансформация на местната икономика, чрез мерки за дигитален и енергиен преход, и внедряване на модела на кръговата икономика

- Зона за намеса: Цялата функционална зона
- Зона за интензивна намеса: Зона на градски центрове от високо ниво

Съответни нужди и потенциал за развитие:

- Процесът на внедряване на цифрови технологии в МСП изисква специфична целенасочена подкрепа;
- Необходимост от подкрепа при внедряване на модели на кръговата икономика от различно икономически оператори, включително общински предприятия;
- Развитие на потенциала за износ на стоки и услуги чрез запазване на конкурентоспособността им на международния пазар посредством ориентиране на част от инвестициите към зелен преход.

Специфична цел 1.3: Подобряване на квалификацията на местни общности за успешна интеграция на пазара на труда

Мярка 1.3. Изграждане и развитие на адекватни към съвременните предизвикателства знания и умения в местното население

- Зона за намеса: Цялата функционална зона
- Зона за интензивна намеса: Зона на центрoвете от общинско и надобщинско ниво

Съответни нужди и потенциал за развитие:

- Повишаване квалификацията чрез придобиване на ключови умения - лидерски, мениджмънт, маркетинг, дигитални и други компетентности, е ключово условие за повишаване конкурентоспособността на МСП;
- Политики и мерки за решаване на проблема с недостига на квалифициран персонал са крайно наложителни, особено в районите с по-висока безработица.

Специфична цел 1.4: Развитие на туризма

Мярка 1.4. Преодоляване на сезонността и повишаване използваемостта на туристическата инфраструктура, чрез интегрирани регионални туристически продукти, комбиниращи различни активности и локации и базирани на устойчиво развитие

- Зона за намеса: Цялата функционална зона
- Зона за интензивна намеса: Цялата функционална зона

Съответни нужди и потенциал за развитие:

- Наличната мрежа от велоалеи има нужда от усъвършенстването (вкл. разширяване) чрез теренно сигнализиране, включване на местните общности в инициативата и популяризирането на предоставените възможности.
- Потенциал за преодоляване на сезонността и увеличаване на използваемостта на туристическата надстройка, чрез възможността за комбиниране на различни развлекателни дейности във времето и пространството;
- Налице е потенциал за създаване на регионален туристически продукт за зоната на ТГС, на базата на природни дадености, културно наследство, минерални извори и относително добра туристическа инфраструктура, и осъществяване на регионален маркетинг и реклама;
- Реализирането на потенциала на зоната за ТГС е в пряка зависимост от съответствието на прилаганата туристическа политика с приоритетите на политиката в по-широк европейски контекст: повишаване на конкурентоспособността на сектора; насърчаване развитието на устойчив, отговорен и висококачествен туризъм;
- Използване на неоползотворения потенциал за развитие на МСП от региона в сектора на туризма;
- Развитието на велосипедните маршрути в региона има потенциала да създаде условия за преоткриване и развитие на непопулярни дестинации и подкрепя местните общности.

Специфична цел 1.5: Повишаване приноса на природното наследство за балансираното устойчиво социално-икономическо развитие на региона

Мярка 1.5. Насърчаване на съвместни действия за развитие на екосистемни практики услуги в управлението на природни активи с туристически потенциал

- Зона за намеса: Цялата функционална зона
- Зона за интензивна намеса: Зона на Европейския зелен пояс, Зона на взаимодействия земя-море

Съответни нужди и потенциал за развитие:

- Развитие потенциала на богатото природно наследство на района да допринесе за балансирано устойчиво развитие, чрез реализирането на политики за опазване на природата, отчитащи едновременно екологичните, научните, културните, икономическите, социалните и рекреационните изисквания, както и регионалните и местните особености.

Стратегическа цел 2: Развитие на по-добър достъп до услуги от общ интерес

Специфична цел 2.1: Създаване на дигитални и зелени решения за по-добро обслужване на населението в трансгранична среда

Мярка 2.1. Подкрепа за действия, насочени към широко внедряване на подходи, ориентирани към потребителя в предоставянето на услуги от общ интерес

- Зона за намеса: Цялата функционална зона
- Зона за интензивна намеса: Зона на центровете от общинско и надобщинско ниво

Съответни нужди и потенциал за развитие:

- Наблюдавани различия между търсенето и предлагането на здравни услуги в градските и селските райони и между различните групи с различни доходи; Турция е по-напреднала в електронното здравеопазване, докато България изостава;
- Уязвимите групи и тези в неравностойно положение продължават да имат ограничен достъп до услуги от общ интерес, поради което интегрираните мерки за подобряване на качеството на услугите и активното икономическо включване на уязвими лица трябва да бъдат определени с приоритет и от гледна точка на ИКТ, позволяващи повече цифрови решения;
- Нарастващо ниво на приемане на ИКТ в българската част на трансграничния регион и по-малко от турска страна. И двете страни работят в по-малко дигитално трансформирана среда, което отваря място за разработване на по-цифровизирани решения в различни области на политиката.

Специфична цел 2.2: Намалване на замърсяването и негативните ефекти от изменението на климата и предвидимите природни бедствия с трансграничен характер

Мярка 2.2. Реализиране на съвместни действия за намаляване на замърсяването, вкл. такива, отразяващи негативните последици от изменението на климата

- Зона за намеса: Цялата функционална зона
- Зона за интензивна намеса: Цялата функционалната зона, Зона на взаимодействия земя-море, Зона на активна транспортна комуникация

Съответни нужди и потенциал за развитие:

- Налице е нужда от намаляване сезонното замърсяване на въздуха с фини прахови частици PM10, чрез насърчаване отказването от твърди горива за отопление, осъвременяване на автомобилния транспорт и подобряване състоянието на прилежаща инфраструктура.
- Съвместни действия за намаляване на трансграничните замърсители;
- Задължително условие за устойчиво развитие в зоната за ТГС е прилагане на мерки за адаптиране към изменението на климата.

1.3. Алтернативи за ПТГС и ТСИМ

Предоставените от Възложителя проекти на програма и стратегия не съдържат алтернативи. Възможно на по-късен етап идентифициране на алтернативи и варианти, които ще бъдат анализирани в ДЕО по отношение на тяхното въздействие върху околната среда и здравето на хората.

В ДЕО ще бъде направено подробно разглеждане на наличните към момента на изготвянето му алтернативи, в т.ч. „нулевата алтернатива”, ако такива бъдат разработени за ПТГС и ТСИМ.

1.4. Връзка на ПТГС и ТСИМ с други съотносими планове, програми и стратегии

В подточката на ДЕО ще се анализира връзката и съотносимостта на проектите на ПТГС и ТСИМ 2021 – 2027 г. с други планове, програми и стратегии:

- на европейско и международно ниво;
- на национално, регионално и местно ниво (попадащи в рамките на териториалния обхват на програмата и стратегията в Република България и Република Турция).

А. Планове, програми и стратегии на европейско (в т.ч. двустранни) и международно ниво, имащи отношение към ПТГС и ТСИМ 2021-2027 г.

- Програмата за устойчиво развитие за периода до 2030 г. на Организацията на обединените нации (ООН) „Да преобразим света“;

- Териториален дневен ред 2030;
- Европейска зелена сделка/Европейски зелен пакт;
- Пътна карта за план за действие, целящ нулево замърсяване на водите, въздуха и почвата (*в процес на изработване*);
- План за действие относно кръговата икономика;
- Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие до 2030 г.;
- Др.

Б. Планове, програми и стратегии на територията на Република България, относими към ПТГС и ТСИМ 2021-2027 г.:

- Проект на Споразумение за партньорство за програмен период 2021-2027 г.;
- Национална програма за развитие: България 2030;
- Национална стратегия за регионално развитие за периода 2012-2022 г.;
- Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г. – Актуализация 2019 г.;
- Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.;
- Национална стратегия по безопасност на движението по пътищата в Република България с хоризонт 2021 - 2030 година и План за действие за нейното изпълнение за периода 2021- 2023 година;
- План за възстановяване и устойчивост (*проект*);
- Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 – 2030);
- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.;
- Националната стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г.;
- Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 - 2030 г.;
- Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите 2020-2030 г.;
- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.;
- Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България и План за действия към нея в краткосрочна (2013 – 2015 г.), средносрочна (2016 – 2021 г.) и дългосрочна (2022 – 2037 г.) перспектива;
- Национален план за опазване на най-значимите влажни зони в България 2013-2020 г.;
- План за управление на речните басейни в Източноевропейски район (2016-2021 г.);

- План за управление на риска от наводнения в Източнореломорски район за басейново управление 2016-2021 г., в т.ч. актуализирана Предварителна оценка на риска от наводнения за Източнореломорски район за басейново управление. /м.март, 2021 г./
- План за управление на речните басейни в Черноморски район (2016-2021 г.);
- План за управление на риска от наводнения в Черноморски район за басейново управление 2016-2021 г., в т.ч. актуализирана Предварителна оценка на риска от наводнения за Черноморски район за басейново управление /м.март, 2021 г./
- Национална приоритетна рамка за действие за Натура 2000 за периода 2021-2027 г. (*проект*).
- Интегрирани териториални стратегии за развитие на Южен централен и Югоизточен региони за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г. (*проекти*);
- Общински стратегии, планове и програми за общини Бургас, Хасково, Ямбол в т.ч. Общи устройствени планове на Общини Бургас, Хасково, Ямбол;
- Проект на областна стратегия за развитие на област Бургас за периода 2012 - 2020
- Др.

Б. Планове, програми и стратегии на територията на Република Турция, относими към ПТГС и ТСИМ 2021-2027 г.:

Национални стратегии, планове и програми за опазване на околната среда

- 11-ти план за развитие (2019-2023)
- Стратегически план на Министерството на околната среда и урбанизацията (2018-2022)
- План за действие по изменение на климата (2011-2023)
- Национал стратегия на Турция за адаптиране към изменението на климата и План за действие
- ЕС Интегрирана екологична стратегия за сближаване (2016-2023)
- Секторна оперативна програма „Околна среда и изменение на климата“
- План за действие към План за пречистване на отпадъчните води (2017-2023)
- Стратегически план на Министерството на земеделието и горите (2019-2023)
- Национален план по води (2019 - 2023)
- Национален план за управление на речните басейни (2014-2023)

- Документ и План за действие към Националната стратегия за управление на засушаването (2017-2023)
- Стратегически план на ГД „Горско стопанство“
- План за интегрирано управление на крайбрежните зони и Доклад за стратегическа екологична оценка на плана

Води, наводнения, управление на риска от бедствия

- План за управление на басейна на река Марица-Ергене
- План за действие за басейна на река Мармара
- План за управление на промишлените отпадъчни води от басейна на Марица-Ергене
- Марица – Ергене ПУРН

Градско развитие

- Тракийски подрегион Ергенен басейн 1/100 000 Машабиран ревизиран екологичен план за разпределение на земята
- Стратегически план на община Одрин (2014-2020)
- Стратегически план на община Къркларели (2014-2020)
- План за зонирание и опазване на зони на градски и археологически обекти с център Одрин

Развитие на транспортната инфраструктура и мобилността

- Стратегически генерален план по транспорта
- Логистичен генерален план за регион Тракия

Туризм

- Генерален план за туризъм в регион Тракия (изготвен от Агенция за развитие на Тракия)
- Генерален план за природен туризъм в Одрин
- План за действие за развитие на алтернативни видове туризъм в Одрин (изготвен от Агенция за развитие на Тракия)
- Доклад за изследване на дестинацията за здравен туризъм в Тракия (изготвен от Агенция за развитие на Тракия)

Отпадъци:

- План за управление - нулеви отпадъци Одрин
- План за управление на медицински отпадъци Одрин
- План за управление - нулеви отпадъци Къркларели

Регионални документи по околна среда:

- Доклад за екологичен статус на провинция Одрин
- Доклад за екологичен статус на провинция Къркларели
- Генерален план за развитие на земеделието Одрин
- Екологични планове за разпределение на земите – Одрин и Къркларели

Устойчиво развитие, Конкуентоспособност и Иновации

- TR 21 Регионален План Тракия (2014-2023) (изготвен от Агенция за развитие на Тракия)
- TR 21 Анализи за конкурентоспособност на регион Тракия (изготвен от Агенция за развитие на Тракия)
- Проект за развитие и конкурентоспособност на Тракия (изготвен от Агенция за развитие на Тракия)

и Др.

В ДЕО ще бъде направен анализ на съответствието и съгласуваността на предвижданията на ПТГС и ТСИМ 2021-2027 г. със съотносимите планове, програми и стратегии, в т.ч. и с такива, предложени за разглеждане от заинтересованите страни в резултат на консултациите по настоящото Задание.

2. Текущо състояние на околната среда и евентуално развитие без прилагането на ПТГС и ТСИМ

2.1. Текущо състояние на околната среда

*Текущото състояние на околната среда в обхвата на трансграничния регион – предмет на ПТГС и ТСИМ ще бъде разгледано, анализирано и оценено в ДЕО по отношение на всеки компонент и фактор на средата, в т.ч. по отношение на населението и човешкото здраве за територията на Области **Бургас, Ямбол и Хасково** (Република България) и **Провинции Одрин и Къркларели** (Република Турция). За целта на Заданието е представена само основна/резюмирана информация за състоянието на околната среда.*

2.1.1. Климат и климатични изменения

А. Климатична характеристика

Области Бургас, Ямбол и Хасково (Република България)

Преходното географско положение и разнообразният релеф на трите области обуславят динамиката и вариациите в климата на територията им. Разграничават се три

основни типа континентални климатични области – Преходно континентална, Континентално средиземноморска (преходна) и Черноморска.

Характерно за Преходно континентална, Континентално средиземноморска (преходна) е сравнително мека зима и дълги горещи и сухи лета с високи дневни температури.

Черноморска климатична област обхваща меридионална ивица с ширина 20-40 км. на запад от брега на Черно море. Климатът тук се формира освен под влиянието на атмосферната циркулация, характерна за тази част на Балканския полуостров и под влиянието на Черноморския басейн. В областта се преплитат две климатични влияния - на континента Европа (от северозапад и североизток) и средиземноморско от югозапад. Континенталното климатично влияние е по-силно изразено в северната половина, средиземноморското - в южната половина. Черно море от своя страна допълнително трансформира нахлуващите над него въздушни маси и формира специфичен климат. Той не може да бъде отнесен нито към преходно-средиземноморския, нито към преходно континенталния климат. Специфичния черноморски климат е по-мек въпреки липсата на планински прегради. Благодарение на Черно море адвекциите на студени континентални или арктични въздушни маси не се проявяват така остро. Средната януарска температура е положителна.

Провинции Одрин и Къркларели (Република Турция)

Преходното географско положение и равнинно – низинният релеф на двете области обуславят динамиката и вариациите в климата на територията им. В областите преплитат две климатични влияния – Черноморско и Средиземноморско. Характерни са меки зими с положителни температури, продължително лято с високи температури и висока влажност на въздуха

Средната температура на въздуха в провинциите от трансграничния регион е 13,6 °С. Най-ниската температура е измерена през януари, а най-високата е измерена през юни и юли. през летния период. Най-горещото време се наблюдава в провинция Одрин. През зимата най-ниската температура се наблюдава в провинциите Къркларели и Одрин. Според данните за 1970-2017 г. общото количество на валежите варира между 11,6 и 100 mm.

Б. Климатични изменения

Рекордно високите температури през последните десетилетия, топенето на ледниците, по-влажният въздух и др. показват, че глобалното затопляне на климата е неоспорим факт. От 1989 г. насам преобладават положителни аномалии на средната годишна температура на въздуха спрямо климатичната норма на базисния период 1961 – 1990 г.

За разглеждания трансграничен район тенденциите са:

- Намаление на валежите, което се дължи основно на увеличаването на температурите – очаква се намаление на водните ресурси, в т.ч. за питейно-битови цели и напояване, което ще се отрази негативно на населението и селското стопанство;
- Увеличаване на честотата на екстремните метеорологични явления – наводнения и суши, за които вече е регистрирана повишена честота в сравнение с близкото минало;
- Влошаване на качеството на водата във водните обекти - поради намаленото водно количество, съответно намаленото количество на разтворен кислород, заустванията ще доведат до повишаване на концентрацията на замърсители;
- Изсъхване на горски насаждения, особено в дъбовия пояс до около 1200 m надморска височина, и изменение на видовия състав на растителността на по-голяма надморска височина, увеличаване на риска от пожари и вредители;
- Преки и косвени въздействия върху здравето на хората – замърсяване на въздуха, замърсяване на храни, питейни води, в т.ч. недостиг на питейна вода (особено за района на Черноморието).

В ДЕО ще бъде представена подробна информация за текущото състояние и климатичните особености на климатичните области и подобласти, в които попада трансграничната територия в обхвата на ПТГС и ТСИМ; състоянието и тенденциите в изменението на климата.

2.1.2. Състояние на атмосферния въздух

Области Бургас, Ямбол и Хасково (Република България)

Съгласно изискванията на националното и европейско законодателство територията на страната е разделена на шест Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ) със Заповед № 969/21.12.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. Анализът на данните за качеството на атмосферния въздух (КАВ) се извършва по райони, като се отчита спецификата на всяко населено място, в което се извършва контрол. Трите области в обхвата на ПТГС и ТСИМ попадат в РОУКАВ Югоизточен.

Предвид установените превишения на норми за КАВ Община Бургас прилага Програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух за замърсители фини прахови частици (ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2.5}), серен диоксид (SO₂) и озон (O₃), а Община Хасково – за ФПЧ₁₀ и полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ).

На територията на област Ямбол няма общини, за които се изисква прилагане на програми за КАВ – качеството на въздуха е в установените норми.

Провинции Одрин и Къркларели (Република Турция)

Министерството на околната среда и урбанизацията (MoEU) на Република Турция поддържа Национална база данни за качеството на въздуха (NAQD) и наблюдава качеството на въздуха чрез станциите за наблюдение на въздуха, разпространени из територията на цялата страна. Параметрите подлежащи на мониторинг са NO_x, SO₂, CO и PM₁₀. В провинциите Одрин и Къркларели има 8 станции за наблюдение на качеството на въздуха.

Република Турция не е транспонирила изцяло ДИРЕКТИВА 2010/75/ЕС относно емисиите от промишлеността в националното си законодателство. Следователно най-добрите налични техники в тази област все още не се прилагат.

Провинциалната дирекция за околна среда и урбанизация на провинция Одрин има изготвен **План за действие за чист въздух** .

По данни от станциите за наблюдение на качеството на въздуха в провинции Одрин и Къркларели не се отчита превишаване на граничните прагови стойности на наблюдаваните показатели.

В ДЕО ще бъдат анализирани данни за замърсяването на въздуха в териториите в обхвата на ПТГС и ТСИМ, основните източници на замърсяване и текущите тенденции по отношение на качеството на атмосферния въздух.

2.1.3. Състояние на водите, зони за защита на водите, риск от наводнения

Основната цел на европейската политика, свързана с водите, е да се гарантира достатъчно количество вода с добро качество, както за потребностите на хората, така и за околната среда.

Водните ресурси на Югоизточният район се контролират от Басейнова Дирекция „Черноморски район“ (БДЧР) с център гр. Варна и от Басейнова Дирекция „Източнобеломорски район“ (БДИБР) с център гр. Пловдив.

Периодът на действие на ПТГС и ТСИМ съвпада с прилагането на ПУРБ и ПУРН в Черноморски и Източнобеломорски райони за периода 2016-2021, както и за периода 2022-2027 г.

Основни водни течения в района са реките Марица, Тунджа, Арда, Камчия, Ропотамо, Велека, Резовска, както и реки от водосборите на основните водни течения. Регионът от Българска страна е богат и на минерални води. По-важните минерални извори са Бургаските (при с. Ветрен), Хасковски Минерални бани.

Излазът на Черно море и Егейско море осигурява на региона възможност за развитие на туризъм и воден транспорт.

А. Повърхностни води

Области Бургас, Ямбол, Хасково (Република България)

Черноморският басейн за управление на водите включва по-голямата част от Бургаска област. Повърхностните води в Черноморски басейнов район, които са и в границите на териториалния обхват на РИОСВ Бургас са Южночерноморските реки, включващи: речен басейн Севернобургаски реки, речен басейн Мандренски реки, речен басейн Южнобургаски реки, речен басейн река Велека, речен басейн река Резовска и част от речен басейн на река Камчия. Мониторинг се осъществява в 105 пункта на реки и в 22 пункта на езера и язовири.

Към Източнореломорски басейн спадат част от Бургаска област, Област Ямбол и Област Хасково. Състоянието на повърхностните води е преобладаващо добро, което позволява различно стопанско ползване. Трите основни големи басейна са на река Марица, река Тунджа, река Арда.

За Бургаска област към Източнореломорския басейн попада едно повърхностно водно тяло от категория „Реки“, тип R5 Полупланински реки и три водни тела от категория „Реки“, тип R13 Малки и средни равнинни реки.

Общата оценка на състояние на повърхностните водни тела в трансграничния регион добро, с определени колебания. Извършваните оценки и мониторинг на химичното състояние по отношение на приоритетните вещества във водите не показват отклонения от стандартите за качество за мониторираните водни тела. Наличие на влошено състояние по физико-химични и химични показатели за качество на водите е възможно при наличие на замърсяване с минерални форми на азот и фосфор от дифузни източници (зеделелски практики); еутрофикационни процеси; непостоянен речен отток, съчетан със замърсяване от населени места без ПСОВ.

Провинции Одрин и Къркларели (Република Турция)

Подбасейнът Мерич (Марица), включително притоците Арда, Тунца (Тунджа) и Ергене, е една от основните речни системи, разположени в източните Балкани. Река Марица води началото от България, докато долното ѝ течение формира голяма част от границата между Гърция и Турция.

Около 66% от басейна принадлежи на България, 28% на Турция и 6% на Гърция. В Турция асоциираният речен басейн е басейнът на Марица-Ергене, а основните му реки са река Ергене и нейните притоци. Река Марица съставлява границата между Гърция и Турция, след което се слива с река Ергене в Одрин и се влива в Егейско море от Сароския залив.

Провинция Къркларели се намира също в басейна на река Мармара.

Общ брой на повърхностните водни тела:

Категория на водното тяло	Брой на водните тела
Реки	79
Езера	37
Крайбрежни води	1
Преходни води	3
Общо	120

Б. Морски води

В териториалните граници на Бургаска област се намират следните водни тела BG2BS000C1008 (н. Емине - Св. Влас), BG2BS000C1108 (Св. Влас - Поморие), BG2BS000C1208 (Поморие - Сарафово), BG2BS000C1010 (Бургаски залив > 30 m), BG2BS000C1011 (н. Акин - Маслен нос); BG2BS000C1308 (Южен Бургаски залив <30 m).

От страна на Р. Турция в трансграничния регион попада 1 крайбрежно водно тяло.

В. Подземни води

Факторите, които определят условията за формиране, динамиката и режима на подземните води са физико-географски: релеф, климат, хидрология и хидрография и геоложки: геоложки строеж, литоложки състав на скалите и тектонски структури.

Трансграничната територия е богата на подземни водни тела. По отношение на територията на Р. България, в рамките на Източнороманския басейн за управление на водите, има 6 броя подземни водни тела разположени в трансграничната зона със сумарни естествени ресурси от 3840 л/сек. В Черноморския басейн за управление на водите има три подземни водни тела в граничната зона с общ естествен ресурс от 2285 л/сек.

По отношение на територията на Р. Турция, общият потенциал на подземните водни тела за провинции Одрин и Къркларели в трансграничната област е 299.1 hm³/г и 142 hm³/г, съответно.

Най-значителна причина за състоянието на водните тела в района, оценени в лошо състояние по физикохимични параметри (превишения по показатели БПК₅, електропроводимост, нитритен азот, нитратен азот, общ фосфор и др.), са източниците на дифузно замърсяване (населени места без изградена канализация, замърсяване с отпадъци и др.).

Г. Зони за защита на водите

Съгласно разпоредбите на чл. 6 от Рамковата директива на водите се изисква от държавите членки на ЕС да осигурят изготвянето на регистри за всички зони за защита на водите в границите на всеки отделен район за басейново управление, които се преразглеждат и актуализират на всеки 6 години.

Регламентирани са следните зони за защита на водите:

- територията на водосбора на повърхностните водни тела и земната повърхност над подземните водни тела, които се използват за питейно-битово водоснабдяване и имат средно денонощен дебит над 10 куб.м или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека и водните тела, които се предвижда да бъдат използвани за питейно-битово водоснабдяване;
- водните тела, определени като води за отдих и водни спортове, включително определените зони с води за къпане;
- зоните, в които водите са чувствителни към биогенни елементи, включително уязвими зони и чувствителни зони;
- зоните за опазване на стопански ценни видове риби и други водни организми;
- защитените територии и зони, определени или обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване.

Д. Риск от наводнения

Комплексен подход за управление на риска от наводнения се въвежда от Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 година относно оценката и управлението на риска от наводнения, чиято цел е да се постигне намаляване на бъдещия риск чрез проучване, оценка и въздействие върху всички фактори, влияещи върху появата на наводненията и значимостта на последиците им върху човешкото здраве, стопанската дейност и околната среда.

Директивата изисква от държавите членки да разработят План за управление на риска от наводнения (ПУРН) с включена Програма от мерки (ПоМ). Неговата цел е да създаде условия за намаляване неблагоприятното въздействие върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност от наводненията, и по-конкретно в определените райони със значителен потенциален риск от наводнения.

В трансграничния район, предмет на ПТГС и ТСИМ, попадат райони с със значителен потенциален риск от наводнения.

В ДЕО ще бъде представена информация за състоянието на повърхностните и подземните води в обхвата на територията на трансграничния регион, предмет на ПТГС и ТСИМ, състоянието на зоните за защита на водите, наличието на райони със значителен потенциален риск от наводнения. За анализите на водите на територията на области Бургас, Хасково и Ямбол ще се ползват ПУРБ и ПУРН на Черноморски и Източноромански райони за периода 2016-2021 г., както и наличните актуализирани предварителни оценки за риска от наводнения към проекта на ПУРН за периода 2022-2027 г. (в т.ч. и проекти на ПУРБ и ПУРН за периода 2022-2027 г., в случай на разработването им до момента на изготвяне на ДЕО) За анализа на водите на територията на провинции

Одрин и Къркларели ще се ползват План за управление на басейна на река Марица-Ергене; План за действие за басейна на река Мармара; План за управление на промишлените отпадъчни води от басейна на Марица-Ергене; Марица – Ергене ПУРН

2.1.4. Състояние на земните недра

Съвременният природногеографски облик на територията на Република България и Република Турция е плод на продължително и сложно развитие, началото на което е поставено в геоложкото минало. Основните форми на релефа са се образували при действието на нагъвателните, разседните, вулканските и седиментационните процеси, особено през последния неотектонски етап от развитието на територията.

В ДЕО ще бъдат разгледани особеностите на земните недра в територията в обхвата на ПТГС и ТСИМ.

2.1.5. Състояние на почвите

Съобразно горскорастителното райониране на страната области Бургас, Ямбол и Хасково попадат в Тракийска горскорастителна област, подобласти: Източна Стара планина и Горна Тракия (Бургас, Ямбол), и Южна крайгранична горскорастителна област, подобласти: Странджанско Черноморие, Странджа, Ардинска и Долна Марица (Бургас, Ямбол, Хасково). Почвеното разнообразие е голямо. Преобладават почвите на низинните и хълмисто- равнинните територии – вертисоли (смолници), както и почвите на хълмистите и нископланинските територии - лувисолите (канелени горски почви), а също така и плитките рендзини. По поречията на реките Тунджа, Марица, Арда, Средецка, Факийска и притоците им съответно флувисолите (наносни почви). Почвите в регионът предопределят добри условия за развитие на земеделски дейности.

За замърсяването на почвата с тежки метали и металоиди, засоляване и вкисляване се провежда редовен мониторинг от съответните РИОСВ и ИАОС. Проследявайки динамиката на контролираните индикатори се установява, че те са в граници на нормите, под МДК (максимално допустимите концентрации) за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите.

Част от територия на региона е с наклон над 18-20%, което е основна предпоставка за развитие на водоплощна ерозия.

По отношение на област Бургас и област Хасково следва да се отбележи наличието на нарушените терени от добивната дейност на кариери и рудници, насипища, сгуроотвали и депа за отпадъци.

Провинции Одрин и Къркларели (Република Турция)

Почвите варират в зависимост от климата, растителността, почвообразуващата скала и топографията. В землището на провинция Одрин и Къркларели има пет големи почвени групи: Флувисоли (алувиални дренирани почви; хидроморфни алувиални почви); Лувисоли (канелени горски почви); Лептосоли (безкарбонатни ранкери; рендзини), Камбисоли (безкарбонатни кафяви почви); Вертисоли.

Подзаконов нормативен акт за контрол на замърсяването на почвите и Point-Source замърсени терени описва процедурата за определяне и регистриране на замърсени терени. Провинциалните дирекции по околна среда и урбанизация отговарят за оценка и преглед на замърсените обекти, като използват базата данни на Информационната система за замърсени места. Следните данни са извлечени от докладите за състоянието на околната среда на провинции Одрин и Къркларели.

Провинция	терени с потенциален риск	терени за които се изискват допълнителни проучвания	замърсени терени
Одрин	203	203	0
Къркларели	1	0	0

В ДЕО ще се представи подробна информация за състоянието на почвите, в т.ч. почвено запечатване, ерозия на почвите, замърсяване на почвите в обхвата на територията на ПТГС и ТСИМ.

2.1.6. Състояние на биологичното разнообразие

Биологичното разнообразие на Република България в териториалния обхват на ПТГС и ТСИМ се характеризира с голяма хетерогенност и висока степен на реликтност и ендемизъм. Това е резултат от специфичното им географско положение на Балканския полуостров, както и от влиянията, на които територията му е била изложена в миналото, особено през плейстоцена.

Провинции Одрин и Къркларели попадат в регион Тракия на Р. Турция, в рамките на който са обособени три географски региона, наречени Европа-Сибир, Средиземно море и Иран-Туран, и представлява е мост между два континента, което обуславя териториалната промяната на климата и географските характеристики за кратки периоди от време. В резултат горските, планинските, степните, влажните зони, крайбрежните и морските екосистеми са изключително различни помежду си и с богато биологично разнообразие.

Двата турски региона попадат съответно в Средиземноморски крайбрежен регион и Черноморски крайбрежен регион, което е допълнителен фактор обуславящ изключително разнообразния и специфичен видов състав в трансграничния регион.

В ДЕО ще бъде представена информация за характерната растителност и животински свят в обхвата на територията, предмет на ПТГС и ТСИМ, в т.ч. редки и застрашени видове (в т.ч. предмет на опазване съгласно нормативни актове), инвазивни чужди видове и неместни видове, природни местообитания и др.

2.1.7. Защитени зони и защитени територии

За опазване или възстановяване на благоприятното състояние на природни местообитания и видове в техния естествен район на разпространение се обособяват специални територии с режим на защита.

Важно е да се отбележи, че в законодателството Р. Турция все още не са транспонирани Директива 92/43/ЕИО на Съвета и Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета.

В ДЕО ще бъдат разгледани защитените зони и защитените територии в обхвата на трансграничния район.

2.1.8. Състояние на ландшафта

Области Бургас, Ямбол, Хасково (Република България)

Съгласно Ландшафтното райониране по Г. Петров, 1997 г., районът на трите административни области попада в две ландшафтни области – Старопланинска (Приморско-старопланинска подобласт) и Междупланинска зонална област на южнобългарските низини и ниски планини (Бураско-Айтоска и Странджанска подобласти). Поради разнообразието на релефа и климатичните особености територията се характеризира с голямо ландшафтно разнообразие.

Провинции Одрин и Къркларели по падат в Региона Тракия, който се състои от общи три провинции. Площта на регион Тракия в Република Турция е 23500 km² и представлява 3% от площта на Турция. Докато на север и на юг има планини, вътрешните части на региона имат антропогенен степен характер.

В северната част територията на двете провинции са разположени планините Странджа (Йълдъз), Кору и Ганос и продължението на планината Ганос на запад. Във вътрешността на региона е разположен речния басейн на река Ергене. Средната надморска височина на трансграничния регион региона е 180 м над морското равнище.

В ДЕО ще бъде направен анализ на състоянието на ландшафта в района на територията в обхвата на ПТГС и ТСИМ.

2.1.9. Състояние на материалните активи

Материалните активи се разделят на дълготрайни (земя, сгради, инфраструктура, съоръжения) и краткотрайни (суровини и материали). Състоянието им е в пряка зависимост от наличието на финансова обезпеченост за тяхното обновяване и развитие. В трансграничния район, нуждите от инвестиции в конкретни дейности и мерки се определя основно на база на състоянието на материалните активи към момента.

В ДЕО ще бъде направен анализ на състоянието на основните материални активи, свързани с ПТГС и ТСИМ.

2.1.10. Културно-историческо наследство, включително архитектурно и археологическо наследство

Република България и Република Турция разполагат богатство от културни ценности, в т.ч. са регистрирани такива на територията на трансграничния регион в обхвата на ПТГС и ТСИМ.

В ДЕО ще бъде представена информация за културното наследство и регулациите за опазването му на територията на трансграничния регион в обхвата на ПТГС и ТСИМ.

2.1.11. Състояние по отношение на вредните физични фактори

Автомобилният трафик е основният източник на шумово замърсяване в Европа, като през следващото десетилетие се очаква нивата на шума да се увеличат, както в градските, така и в селските райони, поради развитието на урбанизацията и повишената нужда от мобилност.

За ограничаване на вредното въздействие на шума в околната среда е приета Директива 2002/49/ЕО от 25.06.2002 г. за оценка и управление на шума в околната среда.

И в Република България и в Република Турция е прието законодателство за ограничаване на шума в околната среда.

В ДЕО ще бъде представена информация за състоянието на фактора и основните източници на шум в трансграничния регион в обхвата на ПТГС и ТСИМ.

2.1.12. Състояние и управление на отпадъците

Отпадъците се приемат като екологичен, социален и икономически проблем, а нарастващото потребление и „консуматорското“ поведение на обществото продължават да произвеждат големи количества отпадъци. Необходими са големи и разнородни усилия за предотвратяване на образуването им. Отпадъците представляват и загуба на материални

ресурси (чрез метали и други материали, които могат да се рециклират), а в същото време имат и потенциал като енергийни източници.

Прилагането на дейностите по третиране на отпадъци като повторна употреба и рециклиране са благоприятни за околната среда, водещи до отклоняване на отпадъци от депата.

И Република България и Република Турция разработват и прилагат Национални планове за управление на отпадъците, както и програми, съответно планове за управление на отпадъците на регионално и общинско ниво. По отношение на наблюдаваните към момента тенденции:

- През последните години в **Република България** се запазва едно сравнително постоянно ниво на отпадъците, предадени за оползотворяване, което е показателно за усилията рециклиране на отпадъци, намаляване на количествата за депониране на национално ниво и прилагането на йерархията при практиките за управление на отпадъците;
- По отношение на провинции Одрин и Къркларели в Република Турция има разработени и се прилагат **Планове за управление - нулеви отпадъци**, като системата се основава на принципна на публично – частно партньорство, разделно събиране на отделните потоци отпадъци, подходи за рециклиране и повторна употреба, широки публични кампании насочени към нулеви отпадъци генерирани от административните и битови сгради.

В ДЕО ще бъде представена подробна информация за управлението на отпадъците в трансграничния регион, попадащ в обхвата на ПТГС и ТСИМ.

2.1.13. Опасни химични вещества и риск от големи аварии

При реализиране на дейности и мерки по ПТГС и ТСИМ, свързани със строителство на обекти и инфраструктура е необходимо да се съобразят съществуващите в района предприятия, извършващи дейности по съхранение/производство/употреба на опасни химични вещества и смеси в количества, които обуславят риск от големи аварии. В зависимост от количеството (когато е над съответното прагово количество) на тези вещества предприятията се класифицират като такива с нисък или с висок рисков потенциал.

С цел съобразяване на съществуващите такива предприятия от гледна точка на риска за околната среда и човешкото здраве, в ДЕО ще бъде представена информация за тях.

2.1.14. Здравно състояние на населението

Основните здравни индикатори за оценка на здравното състояние на населението са демографските показатели (раждаемост, смъртност, детска смъртност, естествен прираст),

заболяемост, болестност, смъртност по причини и други. Анализът им, заедно с анализа на рисковите фактори, свързани с населението и човешкото здраве (фактори на социално-икономическата среда; фактори, свързани с начина на живот; фактори, свързани с околната и трудовата среда), ще дадат ясна представа за съществуващото състояние и тенденции в здравното състояние на населението.

Текущата демографска ситуация и тенденции в областите на територията на **Р. България** от трансграничния регион се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност, с водеща причина болести на органите на кръвообращението и новообразувания. От факторите на околната среда най-значимо е въздействието в резултат на замърсяването на въздуха, отклонения в химични показатели за качество на питейните води (нитрати – за някои водоизточници и в трите области; естествен уран, манган и желязо – за някои водоизточници в област Хасково,) и повишените нива на шум.

Текущата демографска ситуация и тенденции в областите на територията на **Р. Турция** от трансграничния регион показва увеличение на населението в последните години (за период 2014-2020 г.). Статистическите данни за 2018 г. показват три групи болести като основни причини за смъртност – 38,4% от всички смъртни случаи се дължат на болести на кръвоносната система, следвани от новообразувания – 19,7% и болести на дихателната система – 12,5%. *За ДЕО ще бъдат използвани официални статистически данни и доклади, въз основа на които ще се извърши анализ на демографските показатели и рисковите фактори за човешкото здраве на територията на трансграничния район в обхвата на ПТГС и ТСИМ.*

2.2. Евентуално развитие на околната среда без прилагането на ПТГС и ТСИМ

Въз основа на характеристиката на аспектите на околната среда в т. 2.1 на ДЕО, в т.2.2. ще бъде направен анализ на евентуално развитие на аспектите на околната среда, в т.ч. по отношение на човешкото здраве, без прилагането на ПТГС и ТСИМ (по този начин ще бъде оценено въздействието на „нулевата алтернатива“, т.е. отказ от реализиране на ПТГС и ТСИМ).

3. Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати с реализацията на ПТГС и ТСИМ

Въз основа на характеристиката на аспектите на околната среда към момента (която ще бъде направена в т.2 на ДЕО), както и на предвижданията на ПТГС и ТСИМ, в този раздел на ДЕО ще бъде обърнато внимание на онези територии, които ще са най-

значително засегнати от програмата и стратегията. Ще бъдат подробно разгледани чувствителни територии като защитени зони от екологичната мрежа „Натура 2000”, населени места и други обекти, подлежащи на здравна защита, санитарно-охранителни зони около водоизточници, райони с риск от наводнения и др.

4. Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към ПТГС и ТСИМ включително отнасящите се до райони с особено екологично значение, като защитените зони по Закона за биологичното разнообразие

В точката ще бъдат описани съществуващите екологични проблеми в страната, установени на различно ниво, имащи отношение към ПТГС и ТСИМ. Ще бъде направен анализ на връзката между екологичните проблеми и предвижданията на програмата и стратегията, съответно – изводи дали ПТГС и/или ТСИМ води/водят до подобряване на екологичната обстановка, или до влошаване и задълбочаване на съществуващи екологични проблеми и/или възникване на нови такива.

5. Цели на опазване на околната среда на национално и международно равнище, имащи отношение към ПТГС и ТСИМ и начин, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание при изготвянето на програмата и стратегията

В тази точка ще бъде направен анализ на стратегиите, плановете и програмите, които поставят цели по опазване на околната среда на национално (за Република България и Република Турция) и международно (европейско) равнище, които имат отношение към ПТГС и ТСИМ, като въз основа на анализа, ще бъдат направени изводи за начина и степента, в които в програмата тези цели и екологични съображения са взети предвид.

6. Вероятни значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, в т.ч. и трансгранични въздействия върху околната среда в други държави

Тъй като ПТГС и ТСИМ са стратегически документи, съобразно същността и подробността на предвижданията им, оценката на вероятните значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве ще бъде направена на две нива на подробност:

- Стратегическо ниво:
 - За ПТГС това включва оценка на въздействието на *Общата цел, Приоритетите и Специфичната цел*;
 - За ТСИМ това включва оценка на въздействието на *Визията, Стратегическата цел и Специфичните цели*.

- Ниво „мерки/дейности“:
 - За ПТГС това включва оценка на въздействието на дейностите/инвестициите, обект на подкрепа;
 - За ТСИМ това включва оценка на въздействието на мерките.

Въздействието ще се оцени като се извърши анализ по компоненти и фактори на средата на вероятните значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве, в т.ч. вторични, кумулативни, едновременни, краткосрочни, средносрочни, дългосрочни, постоянни и временни, положителни и отрицателни последици от осъществяване на ПТГС и ТСИМ.

По отношение на **вероятното трансгранично въздействие** в резултат на прилагането на ПТГС и ТСИМ:

- ПТГС и ТСИМ са с трансграничен характер и обхват, като и двата документа целят въздействие в обхвата на определения трансграничен регион. В тази връзка, **чрез изготвянето на един общ ДЕО за цялата територия в обхвата на програмата, по подразбиране ще бъде оценено въздействието на предвижданията на двата документа в трансграничния регион, като ще бъдат проведени консултации и в двете държави;**
- По отношение на трансграничното въздействие по смисъла на *Протокола за стратегическа екологична оценка към Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст*, в ДЕО ще бъде анализирана вероятността за трансгранично въздействие на територията на други държави, извън трансграничния регион – предмет на ПТГС и ТСИМ. На този етап, съобразявайки предвижданията на проектите на програмата и стратегията няма основание за предположение за трансгранично въздействие върху най-близката съседна държава – Република Гърция.

7. Мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсирание на неблагоприятните последици от осъществяването на ПТГС и ТСИМ върху околната среда и човешкото здраве

На база на резултатите от извършените в предходната точка (на ДЕО) анализи и оценки на предполагаемото въздействие върху околната среда и човешкото здраве в резултат на реализирането на ПТГС и ТСИМ, ще бъдат предложени мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсирание на неблагоприятните последици от осъществяването на програмата и стратегията върху околната среда и човешкото здраве.

Мерките ще бъдат мотивирани, в т.ч. и по отношение на очакваните резултати от прилагането им. Същите ще бъдат представени като:

- мерки за отразяване в окончателния вариант на програмата ;
- мерки за изпълнение при прилагане на програмата.

При предлагането на мерките ще бъдат съобразени и получените резултати от консултациите в рамките на процедурата по ЕО.

8. Мотиви за избор на разгледаните алтернативи

Към момента на разработване на настоящото Задание за обхват и съдържание на ДЕО проектите на ПТГС и ТСИМ не съдържат алтернативи.

В случай че на следващ етап бъдат идентифицирани алтернативи и варианти, същите ще бъдат анализирани по отношение на тяхното въздействие върху околната среда и човешкото здраве в ДЕО.

В ДЕО ще бъде направено сравнение на наличните към момента на изготвянето му алтернативи, в т.ч. „нулевата алтернатива”, ако такива бъдат идентифицирани за ПТГС и/или ТСИМ.

9. Методи за извършване на екологичната оценка, използвана нормативна база и документи и трудности при събиране на необходимата за това информация

Основните **методически документи**, които ще бъдат ползвани, са следните указания и методики:

- Guidance on the implementation of Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment - European Commission – DG Environment;
- Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Strategic Environmental Assessment, 2013 – European Commission;
- The Use of Spatial Data for the Preparation of Environmental Reports in Europe JRC technical support, 2010;
- Resource Manual to Support Application of the Protocol on Strategic Environmental Assessment, 2011 – UNECE;
- Good Practice Recommendations on Public Participation in Strategic Environmental Assessment, 16 February 2016 – UNECE;
- Cross border orientation paper for IPA CBC cooperation programmes with the participation of regions of Bulgaria, Republic North Macedonia and Turkey, Ref. Ares(2019)6239329 - 09/10/2019;
- Strategic environmental assessment in Interreg NEXT programmes - Guidance note and review of approaches, July 2020, TESIM;

- Letter Ref. Ares(2020)32846 - 06/01/2020 of EC with provisions and clarifications for environmental assessments applicable to the plans and programmes co-financed by the EU in the period 2021-2027;
- Presentation on *Application of the SEA Directive to the EU 2021-2027 cofinanced programmes*, 40th meeting of the Expert Group on ESIF(EGESIF), Brussels, 11-12 February 2020, Directorate-General for the Environment.

Изготвянето на ДЕО ще се извърши по следния **методологичен подход**:

- 1) Запознаване на колектива експерти с проектите на ПТГС и ТСИМ и техните предвиждания, предоставената друга документация от Възложителя, становищата по заданието за определяне на обхвата и съдържанието на ДЕО;
- 2) Анализ на свързаните с проектите на ПТГС и ТСИМ планове, стратегии и програми;
- 3) Събиране, анализ и обработка на данни за съществуващото състояние на околната среда по компоненти и фактори, взаимовръзката връзката му с настоящото ниво на развитие на трансграничния район в обхвата на ПТГС и ТСИМ;
- 4) Анализ на развитието на околната среда в случай на неприлагане на ПТГС и ТСИМ (оценка на въздействието на т. нар. „нулева алтернатива“);
- 5) Анализ на вероятното значително засягане на територии с ПТГС и ТСИМ;
- 6) Събиране, обработване и анализ на информация за съществуващите екологични проблеми на национално ниво и връзката им с ПТГС и ТСИМ, в т.ч. възможно развитие на тези проблеми с и без реализирането на ПТГС и ТСИМ;
- 7) Анализ на степента, в която проектите на ПТГС и ТСИМ съобразяват относимите цели и мерки за опазване на околната среда, включени/идентифицирани в документи - планове, стратегии и програми на национално и международно ниво;
- 8) Анализ и оценка на въздействието на ПТГС и ТСИМ върху околната среда: Тъй като ПТГС и ТСИМ са стратегически документи, оценката на вероятните значителни въздействия върху околната среда и човешкото здраве ще бъде извършена на две нива на подробности („стратегическо“ и „мерки/дейности“);
- 9) Предлагане на мерки за предотвратяване, намаляване и ограничаване на въздействията, както и на мерки по наблюдение и контрол на въздействието на програмата при изпълнението и;
- 10) Мотивиран избор на най-подходящата алтернатива по отношение на въздействие върху околната среда и здравето на хората;
- 11) Изготвяне на мотивирано заключение за реализирането на ПТГС и ТСИМ.

Основни **нормативни актове**, които ще бъдат съобразени при изготвяне на доклада за ЕО са:

А. За Република България:

- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за биологичното разнообразие;
- Закон за управление на отпадъците;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;
- Закон за ограничаване изменението на климата;
- Закон за водите;
- Закон за защита на растенията;
- Закон за почвите;
- Закон за защита от шума в околната среда;
- Закон за защитените територии;
- Закон за опазване на земеделските земи и Правилник за прилагането му;
- Закон за културното наследство;
- Закон за защита при бедствия;
- Закон за устройство на територията;
- Закон за горите и Правилник за прилагането му;
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд;
- Закон за здравето;
- Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони;
- Други подзаконовни нормативни актове, поставящи регулации относно компоненти и фактори на околната среда и човешкото здраве.

Б. За Република Турция (<https://www.mevzuat.gov.tr/>):

- Закон за околната среда № 2872, Закон за изменение на Закона за околната среда и някои закони
- Закон за оценка и управление на качеството на околния въздух
- Закон за енергийната ефективност
- Закон за контрол на твърдите отпадъци
- Закон за опазване на влошените исторически и културни недвижими имоти чрез обновяване и повторно използване
- Законодателство за опазване на културното и природно наследство
- Закон за пространствено и градско планиране;

- Закон за горите
- Подзаконов нормативни актове:
 - Подзаконов нормативен документ за стратегическа екологична оценка
 - Подзаконов нормативен документ за оценка на въздействието върху околната среда
 - Подзаконов нормативен документ за одит на околната среда
 - Подзаконов нормативен документ за предотвратяване на големи производствени аварии и намаляване на тяхното въздействие
 - Подзаконов нормативен документ за опазване на влажните зони
 - Подзаконов нормативен документ за контрол замърсяването на водите
 - Подзаконов нормативен документ за управление на качеството на повърхностните води
 - Подзаконов нормативен документ относно точковото замърсяване на земята и контрола върху замърсяването на почвата
 - Подзаконов нормативен документ за оценка и управление на шума в околната среда
 - Подзаконов нормативен документ за управление на отпадъците
 - Подзаконов нормативен документ за контрол на отпадъците от опаковки
 - Подзаконов нормативен документ за за оценка и управление на качеството на въздуха
 - Подзаконов нормативен документ за контрол на емисиите на отработени газове
 - Подзаконов нормативен документ за въздействието върху околната среда на бензина и дизеловото гориво
 - Подзаконов нормативен документ за екологични разрешителни и лицензи
- Други подзаконов нормативни актове, поставящи регулации относно компоненти и фактори на околната среда и човешкото здраве.

Като **източници на информация** ще бъдат използвани и:

- Официални статистически данни, доклади и бюлетини за Република България и Република Турция;
- Национални доклади за състоянието и опазването на околната среда на Република България и Република Турция;
- Стратегии, планове и програми на Република България и Република Турция, имащи отношение към ПТГС и ТСИМ;
- Стратегии, планове и програми на национално (на Република България и Република Турция) и международно (европейско) ниво, поставящи цели по опазване на околната среда;

- Литературни източници на информация за компонентите и факторите на околната среда в Република България и Република Турция (климатични фактори, геология, хидрология, ландшафт, растителност, животински свят и др.).

Ще бъдат разгледани и техническите недостатъци и липсата на ноу-хау при набавянето на информация (при установяване на такива).

За изготвяне на настоящото Задание е използвана следната документация:

- Проекти на ПТГС и ТСИМ;
- Нормативна база за разработване на програмите за програмен период 2021-2027 г.;
- Писмо с изх. № ЕО-16/29.06.2021 г. на министъра на околната среда и водите;
- Друга документация, предоставена от УО и НО.

10. Мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на ПТГС и ТСИМ

Съобразно резултатите и изводите от прогнозите за въздействие върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на ПТГС и ТСИМ, ще бъдат препоръчани мерки, въз основа на които да се извършва наблюдението и контролът на въздействието върху околната среда и човешкото здраве в резултат на прилагането на програмата и стратегията. Мерките ще съдържат измерими индикатори, по чиято стойност ще се определя наличието или липсата на значително въздействие върху околната среда и човешкото здраве при прилагането на ПТГС и ТСИМ.

11. Заключение на екологичната оценка

Въз основа на резултатите от прогнозите, които ще бъдат направени в ДЕО, както и получените становища по време на процедурата по ЕО, екипът от експерти ще направи своето заключение относно предполагаемото значително въздействие на ПТГС и ТСИМ върху околната среда и човешкото здраве.

12. Справка за резултатите от проведените консултации в процеса на изготвяне на ПТГС и ТСИМ и извършване на екологичната оценка

В ДЕО ще бъдат описани всички получени в хода на процедурата по екологична оценка становища, както и начина им на отразяване в Доклада за екологична оценка и мотивите за това.

13. Нетехническо резюме на екологичната оценка

Като отделно приложение към Доклада за екологична оценка ще бъде изготвено нетехническо резюме, в което ще бъде представена съкратена, но достатъчна за запознаване на широката общественост информация по основните раздели на ДЕО, несъдържаща технически термини, при спазване на разпоредбата на чл.17, ал.3 от Наредбата за ЕО.

14. Приложения към доклада за екологична оценка

Освен нормативно изискващото се нетехническо резюме, което е отделно приложение, под формата на приложения към ДЕО ще бъдат предоставени копия на становища, получени в резултат на консултациите по заданието за обхват и съдържание на доклада за ЕО и други приложения, при необходимост.